

DOI: 10.25140/2411-5215-2022-1(29)-22-30

УДК 351:330

JEL Classification: G18

Дмитро Пілевич

кандидат економічних наук

Державний податковий університет (Ірпінь, Україна)

E-mail: dmutrostan@ukr.net. ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9442-0262>**ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦТВА: СИСТЕМНИЙ ПІДХІД**

У статті обґрунтовано основні засади державного регулювання розвитку підприємництва на основі використання системного підходу. Мета статті полягає у формуванні концептуальних засад державного регулювання розвитку підприємництва в кризових макроекономічних умовах господарювання на основі системного підходу. Обґрунтовано важливість та виокремлено основні аспекти державного регулювання розвитку підприємництва для економіки України в умовах військового часу. Сформовано систему державного регулювання розвитку підприємництва. Запропоновано модель державного регулювання розвитку підприємництва в контексті системного підходу. Визначено пріоритети державного регулювання розвитку малого та середнього бізнесу в умовах військової економіки.

Ключові слова: державне регулювання; малий бізнес; підприємництво; система; системний підхід.

Рис.: 2. Бібл.: 16.

Постановка проблеми. В умовах загроз національній безпеці України, спричинених російською агресією, інфляційних процесів та скорочення темпів економічного розвитку важливість підтримки підприємницького сектору економіки набуває першочергового значення, оскільки сприяє як формуванню засад становлення національної економіки, так і забезпеченню функціонування окремих територій. Насамперед це стосується малого та середнього бізнесу, оскільки «...такі підприємства мають здатність до швидкого адаптування до зовнішніх змін, перетворюючись у джерело економічного зростання» [1, с. 111.]. Державна політика підтримки підприємництва потребує реалізації відповідних інституційних заходів, що в подальшому сприятиме залученню та активному використанню інвестиційних ресурсів, вирішенню проблеми безробіття, активізації виробничо-торговельної діяльності, оптимізації логістичних процесів. Отже, мета запропонованого дослідження – формування концептуальних засад державного регулювання розвитку підприємництва в кризових умовах господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сутність підприємництва як фактора розвитку національної економіки перебувають у фокусі досліджень З. Варналія, Д. Грицишена, Д. Пілевича, Л. Приходченко, О. Попело, К. Шапошнікова та інших.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Проте сучасні економічні умови вимагають розробки нових наукових підходів щодо впровадження та подальшої реалізації методів державного регулювання розвитку малого та середнього підприємництва.

Мета статті полягає у формуванні концептуальних засад державного регулювання розвитку підприємництва в кризових макроекономічних умовах господарювання на основі системного підходу.

Виклад основного матеріалу. Державне регулювання підприємницької діяльності являє собою сукупність заходів, що здатні цілеспрямовано підтримувати чи змінювати економічні процеси, що відбуваються у сфері підприємництва, та зв'язки між учасниками економічних відносин [2]. У контексті теорії управління регулювання вважається однією з основних управлінських функцій, що в системі державного управління знаходить відображення на всіх її рівнях, відповідає законам економічного розвитку, спирається на широке використання централізованого фінансування та кредитування, передбачає удосконалення відносин суб'єктів підприємництва з бюджетом, застосування

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

заохочувальних стимулів та економічних санкцій. Трансформаційні процеси в економіці та державному управлінні, викликані кризою, спричиненою військовими діями, зумовлюють потребу активізації державної підтримки розвитку бізнесу, передусім малих та середніх підприємств. Адекватність та прозорість зазначеної політики, її відповідність вимогам підприємницького сектору є обов'язковим елементом державного регулювання в країнах ЄС та країнах, які обрали для себе шлях європейської інтеграції. До таких країн належить Україна, стан економіки якої характеризується нестабільністю та високим ступенем ризикованості та невизначеності.

Уперше поняття «підприємництво» як об'єкт наукового пізнання було досліджено французьким економістом Р. Кантільйоном, який наголосив на прибутковості як сенсі підприємницької діяльності, зауважуючи, що підприємець – «це людина з невизначеними доходами, яка купує товари за фіксованою ціною з подальшим продажем за невідомою йому ціною» [3]. Аналогічного підходу дотримувались інші дослідники того часу (Й. Тюнен, Г. Мангольдт, Ф. Найтвиделлі, Д. Рікардо, А. Сміт).

У контексті поєднання факторів виробництва та виникнення інновації підприємництво розглядає Й. Шумпетер, а оскільки інновація – це поштовх до економічного розвитку, підприємець є першочерговим суб'єктом цього процесу. Згідно з твердженням Й. Шумпетера, «підприємець здатен подолати інерційність економічної системи та дії за усталеними практиками» [4, с. 63-64]. Таким чином, Й. Шумпетер фокусує увагу на пріоритетній ролі підприємця в розвитку економічних процесів у державі.

Традиційно малий та середній бізнес виступає каталізатором соціально-економічних процесів, особливо у складних та ризикованих умовах, обумовлених військовими діями, а також гарантує вирішення проблем зайнятості населення, підтримки інфраструктури та стабілізації логістичних процесів. На думку Л. Васильєвої, «малий бізнес – це ... економічний сегмент, якому притаманні принципово нові якісні характеристики, а саме: об'єднання в одній особі власника та підприємця, спрямованість на інновації, спрощені комунікативна та інформаційна системи» [5, с. 57].

На нашу думку, державне регулювання розвитку підприємництва має ґрунтуватись на таких аспектах:

1. Інноваційний аспект, що передбачає розвиток інноваційного потенціалу суб'єктів підприємництва.
2. Економічний аспект, що передбачає взаємоузгодженість державного регулювання з ринковою ситуацією та зміною ринкових вимог.
3. Соціальний аспект передбачає напрями державного регулювання розвитку підприємництва, мета яких – вирішення соціальних питань на макро- та мікрорівні.

Найбільшою складністю державного регулювання підприємництва є оптимізація вибору принципів, інструментів, можливостей, стимулів з урахуванням ендо- та екзогенних вимог і пріоритетів стратегічного розвитку. Загальноприйнятим є поєднання адміністративних та економічних інструментів державного регулювання. До складу економічних інструментів входять передусім інструменти фіскальної та грошово-кредитної політики, а також державне підприємництво. В основі адміністративних інструментів закладено передусім вплив нормативно-правового регулювання [5, с. 122].

Основи здійснення державної підтримки в Україні закладені в Законі України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» [6], який визначає правові та економічні засади державної політики у сфері підтримки та розвитку малого і середнього підприємництва. Згідно з цим Законом метою державної політики у сфері розвитку малого й середнього підприємництва в Україні є: 1) створення сприятливих умов для розвитку малого й середнього підприємництва; 2) забезпечення

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

розвитку суб'єктів малого й середнього підприємництва з метою формування конкурентного середовища та підвищення рівня їхньої конкурентоспроможності; 3) стимулювання інвестиційної та інноваційної активності суб'єктів малого й середнього підприємництва; 4) сприяння провадженню суб'єктами малого й середнього підприємництва діяльності щодо просування вироблених ними товарів (робіт, послуг), результатів інтелектуальної діяльності на внутрішній і зовнішній ринки; 5) забезпечення зайнятості населення шляхом підтримки підприємницької ініціативи громадян [6].

Інституціональна роль державного регулювання розвитку підприємництва характеризується виконанням комплексу функцій та здатністю вирішувати всю сукупність питань під впливом соціально-економічних та політичних змін у країні. Водночас своєї актуальності не втрачають і ринкові важелі, а саме конкурентні відносини, диверсифікаційні та інтеграційні процеси, обґрунтована цінова політика, посилення процесів спеціалізації та концентрації. Процес державного регулювання має враховувати активізацію децентралізації та розвиток регіонального управління [7, с. 456].

Процес державного регулювання підприємницької діяльності знаходиться під впливом часу та економіко-політичних умов, що знаходить своє відображення у трактуванні провідного дослідника Дж. Стігліця, в основу якого закладено положення, що засади будь-якої економічної політики уряду країни не можуть бути уніфіковані через різний досвід державного управління, економічних та політичних традицій та умов [8]. Деякі дослідники, наприклад, розглядають регуляторну політику з позиції динамічного розвитку, який відбувається на основі передбачуваності, планування та стабільності та взаємодії державних і приватних інтересів. Відповідно до принципу динамізму, «вимогами до регуляторної політики сьогодні є здатність адаптуватися та якісно розвивати її структурні складові в контексті макроекономічних та зовнішньоекономічних викликів» [9, с. 449]. Інші автори зазначають, що основними передумовами формування системи державного регулювання малого підприємництва на прикладі України як країни із трансформаційною економікою є: удосконалення законодавчої бази для сприяння розвитку малого бізнесу; забезпечення системи пільг для малого бізнесу; розвиток інфраструктури бізнес-середовища; розширення співпраці малого та великого бізнесу; державна підтримка розвитку факторингової та лізингової діяльності; надання фінансово-кредитної, а також інвестиційної підтримки бізнесу; управлінська та інформаційна підтримка [10].

З іншого боку, державне регулювання розвитку підприємництва має ґрунтуватись на удосконаленні правового регулювання відносин між суб'єктами підприємницької діяльності, а також налагодження ефективної адміністративної взаємодії між регуляторними органами та іншими органами влади й суб'єктами малого підприємництва [11, с.90]. Проте, не завжди адміністративних методів державного регулювання буває достатньо для стабілізації та розвитку ринку малого та середнього бізнесу. Пріоритет має надаватись і значним якісним змінам інституційного середовища, формуванню дієвої системи моніторингу програм розвитку підприємництва, які реалізуються або були реалізовані в минулому. Для цього необхідним є застосування провідних методологічних підходів, одним з яких є системний.

Системний підхід сприяє формуванню відповідного адекватного формулювання суті досліджуваних проблем у конкретних науках і вибору ефективних шляхів їх вирішення [12, с. 10]. Доцільність використання системного підходу в дослідженні державного регулювання розвитку підприємницької діяльності зумовлена такими його методологічними характеристиками, як універсальність, міждисциплінарність та комплексність.

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Орієнтація системного підходу на розкриття цілісності об'єкта дослідження, фокусуванні на виявленні складної взаємодії різноманітних типів зв'язків обумовлює актуальність використання цього методу дослідження. Відповідно до системної методології державне регулювання розвитку підприємництва доцільно розглядати як систему, що дає можливість визначити таке:

- система державного регулювання розвитку підприємництва є динамічною системою, що постійно оновлюється під впливом зміни ендогенного впливу;
- цілеспрямованість є фундаментальною основою функціонування зазначеної системи;
- державні інституції формують внутрішнє середовище зазначеної системи, а реалізація зв'язків та відносин їх між собою та з підприємницьким сектором є можливим лише на основі наявності ресурсів та спільних інтересів.

У контексті системного підходу значна увага має бути приділена результативному зворотному зв'язку між бізнесом та органами державної влади, дослідженню індикаторів внутрішнього та зовнішнього середовища підприємницької сфери. Система державного регулювання розвитку підприємництва має ґрунтуватись на засадах цілеспрямованості, тобто формування дерева рішень та пріоритетних завдань, які під впливом мінливості зовнішнього середовища та високого ступеня невизначеності мають перебувати у фокусі моніторингу, що є особливо актуальним в умовах військової економіки. Це сприятиме уникненню дублювання інструментів державного регулювання на різних рівнях управління. Використання системного підходу в державному регулюванні підприємницької діяльності може сформувати методологічну базу для дослідження процесів державного регулювання як складної системи взаємодіючих елементів з подальшим обґрунтуванням принципів та законів функціонування та розвитку. Державне регулювання може розглядатись не лише як пріоритетна функція, а як взаємоузгодженість відносин, зв'язків та інструментів, що сприяють формуванню ефективних бізнес-одиниць.

Дослідження досвіду державного регулювання підприємництва країн Східної Європи (Латвії, Литви, Естонії, Чеської Республіки, Словаччини та Польщі) дало можливість на основі системного підходу виокремити такі блоки системи державного регулювання підприємництва, які, враховуючи спільний історичний розвиток зазначених країн з нашою державою, можуть бути враховані в українських умовах (рис. 1).

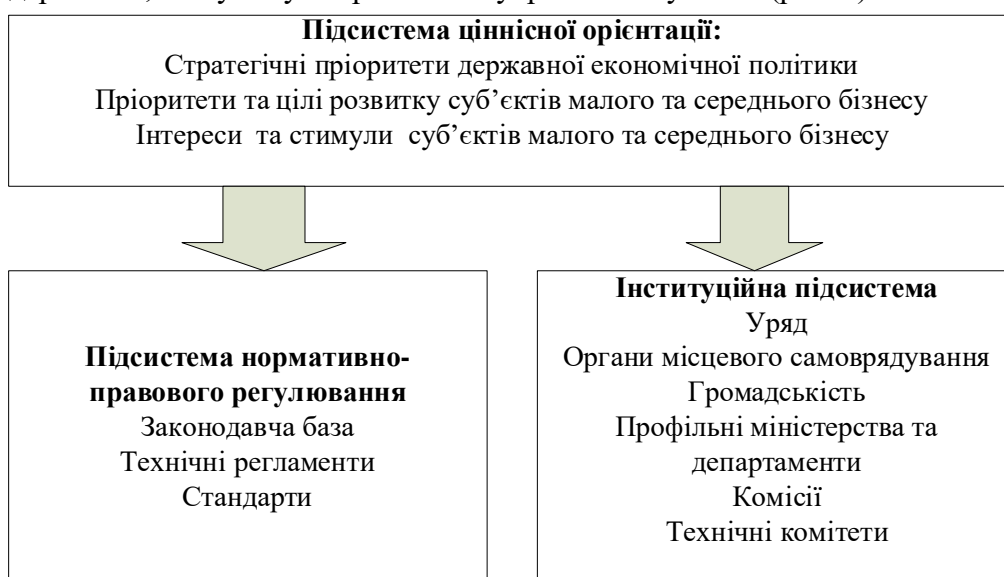

Рис. 1. Система державного регулювання розвитку підприємництва
Джерело: складено автором за [13].

Отже, можна зазначити, що система державного регулювання розвитку підприємництва – це комплекс економічних, адміністративних та нормативно-правових відносин, результатом яких є формування пріоритетних засад та стратегічних цілей для задоволення ресурсних та інституційних інтересів суб'єктів малого та середнього бізнесу.

Система державного регулювання розвитку малого та середнього підприємництва характеризується складністю та багатоплановістю, оскільки будується на сенсо-причинних зв'язках макро-, мезо- та мікроекономічних рівнів. Відповідно до цього в основу системи державного регулювання мають бути закладені ціннісно-економічні переваги, відповідно до яких формується інституційна оболонка з відповідними цілями, методами, інструментами та принципами, що є доцільними за конкретних ситуаційних умов. Таким чином, структурні, якісні та динамічні змінні сфери малого та середнього бізнесу зумовлені станом розвитку таких складових системи державного регулювання: цінності, інститути та методи регулювання. Саме системний підхід формує засади для обґрунтування та використання ефективних методів регулювання сектору малого та середнього підприємництва з огляду на його особливості й порівняльні переваги з урахуванням макро-, мезо- та мікроекономічного рівнів на основі зворотного зв'язку (рис. 2).

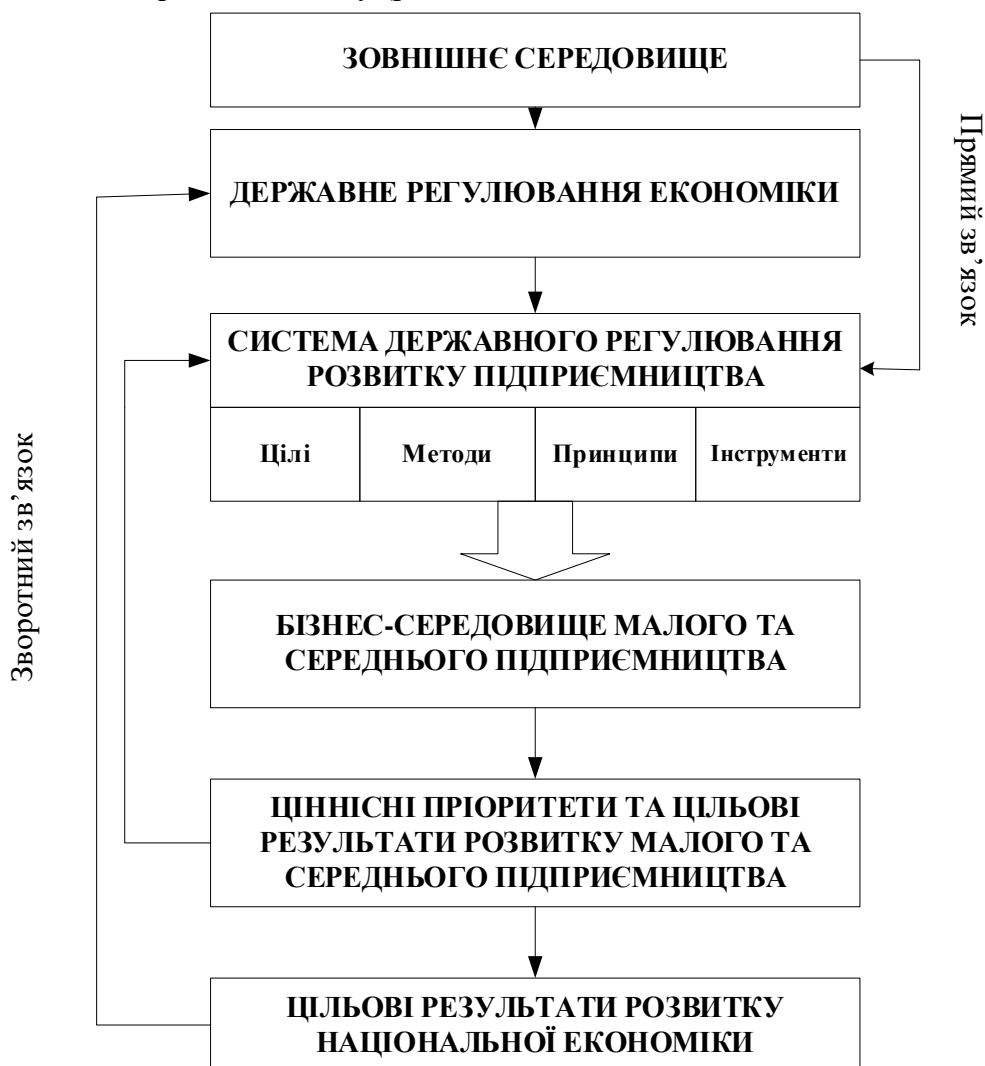

Рис. 2. Модель державного регулювання розвитку підприємництва в контексті системного підходу

Джерело: розроблено автором.

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Отже, ціннісними пріоритетами розвитку підприємництва в контексті вимог військового часу вважаємо такі:

- управління ресурсним потенціалом підприємницької діяльності з урахуванням можливості доступу до ресурсної бази й відновлення та оптимізації логістичних процесів;

- збереження ринків збуту продукції та сприяння власному виробництву;

- підвищення рівня конкурентоспроможності та екологічності продукції, впровадження «зелених технологій» з подальшою можливістю розвитку експортної діяльності;

- сприяння розвитку підприємницької інфраструктури, поглиблення міжгалузевої кооперації;

- раціональне використання податкових важелів та встановлення оптимального податкового навантаження [14];

- впровадження концепції E-Governance в контексті удосконалення підприємницької інфраструктури та удосконалення процесу надання суспільних послуг [15];

- формування структур кластерного типу.

Таким чином, доцільним є виокремлення таких ключових моментів у функціонуванні системи державного регулювання розвитку підприємництва, які мають активізувати підприємницьку діяльність:

1. Формування досконалих правових механізмів та системи дорадчих органів, залучених до процесу моніторингу підприємницької активності.

2. Збереження паритету бізнесу та держави шляхом урахування цілей та мотивації бізнесу, державної влади та кінцевих споживачів на основі відкритого діалогу між партнерами.

3. Сприяння інноваційному розвитку на основі інтеграції підприємств з метою розробки та реалізації спільних інноваційних проектів.

4. Розширення інвестиційних можливостей шляхом повернення до процесів відкриття вільних економічних зон та територій пріоритетного розвитку; активізації відносин державно-приватного партнерства. Питання розвитку вільних економічних стає особливо доречним, оскільки саме за таких інституційних умов є можливість сформувати систему преференцій для бізнесу, яка має включати: встановлення пільгового податкового режиму, який, крім пільгової ставки оподаткування, надасть можливість активізувати процес реінвестування податків у розвиток виробничої бази та соціального середовища підприємств; надання можливості часткової компенсації по основним статтям собівартості продукції, а саме заробітної плати для новостворених робочих місць та витрат на підключення до мереж.

5. Формування інституційного середовища, розвиток нормативно-правової бази на основі чинних європейських стандартів.

6. Формування стратегічних орієнтирів інфраструктурної розбудови.

Отже, багатоаспектність державного регулювання розвитку підприємництва потребує розробки відповідної політики, напрямки якої мають сприяти досягненню поставлених цілей.

Висновки. Сьогодення вимагає здійснення істотних змін у сфері формування системи державного регулювання розвитку підприємництва. Розробка дієвих регуляторних заходів, які врахуватимуть вимоги сьогодення та необхідність відтворення підприємницького потенціалу, сприятиме результативності реалізації функцій органів державної влади та місцевого самоврядування в контексті підтримки підприємницької активності. Результативність системи державного регулювання розвитку підприємництва, у свою чергу, впливає на рівень довіри суб'єктів бізнесу до

інституту державної влади, сприяє формуванню інвестиційного середовища. Побудова системи державного регулювання підтримки підприємництва здатна врахувати інтереси бізнесу, сприяє ефективному використанню бюджетних коштів, стимулює малий та середній бізнес до розвитку підприємницької активності у сферах, які мають найбільший потенціал якісного економічного зростання. Отже, у складних економічних умовах військового часу ключове завдання державного регулювання розвитку підприємництва – пошук взаємоузгодженостей між потенціалом, стимулами та цілями держави та бізнес-середовища з урахуванням можливостей соціально-економічного розвитку країни.

Список використаних джерел

1. Пілевич Д. Державна підтримка розвитку малого бізнесу в Україні / Д. Пілевич // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2021. – № 3(27). – С. 110-122.
2. Косач І. А. Програмні інструменти державної політики інноваційно-інвестиційного розвитку підприємництва / І. А. Косач, А. В. Дегтярьов // Наукові перспективи. – 2021. – № 8(14). – С. 41-50.
3. Коротич О. Б. Підприємництво як соціально-економічне явище / О. Б. Коротич, Ю. Л. Орел, О. В. Рябічко // Теорія та практика державного управління. – 2010. – Вип. 4. – С. 211–216.
4. Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку: дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу / Й. Шумпетер. – К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2011. – 242 с.
5. Васильєва Л. М. Розвиток малого підприємництва в зарубіжних країнах / Л. М. Васильєва // Держава та регіони. – 2010. – № 2. – С. 55–58.
6. Попело О. В. Мале підприємництво як джерело економічного розвитку у високорозвинених країнах / О. В. Попело // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. – 2014. – № 3(75). – С. 122-134.
7. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 22 березня 2012 р. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#Text>.
8. Regulatory policy in the context of effective public governance: evidence of Eastern European Countries / Kosach I., Shaposhnykov K., Chub A., Yakushko I., Kotelevets D., Lozychenko O. // Cuestiones Políticas. – 2022. – Vol. 40, Issue 72. – Pp. 456-473.
9. Стігліц Дж. Е. Економіка державного сектора / Дж. Е. Стігліц. – К.: Основи, 1998. – 854 с.
10. Regulatory policy on ensuring sustainability of tax revenues of EU-28 countries / Abramova A., Chub A., Kotelevets D., Lozychenko O., Zaichenko K., Kupchyshyna O. // Laplage em Revista (International). – 2021. – Vol. 7(3B). – Pp. 447-459.
11. Shaposhnykov K. Public regulation and administration in the sphere of small business / K. Shaposhnykov, O. Holovko // Baltic Journal of Economic Studies. – 2019. – Vol. 5(4). – Pp. 236-242.
12. Ляшенко В. И. Финансово-регуляторные режимы стимулирования экономического развития: введение в экономическую режимологию: монография / В. И. Ляшенко; НАН Украины, Ин-т экономики пром-сти. – Донецк, 2012. – 370 с.
13. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень / О. В. Кустовська. – Тернопіль: Економічна думка, 2005. – 124 с.
14. Білоусова О. С. Інвестиційний потенціал економіки України та ЄС [Електронний ресурс] / О. С. Білоусова // Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту. – 2017. – № 1-2. – С. 60-67. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvhastat_2017_1-2_10.
15. Жаворонок А. В. Місцеві податки і збори як джерело формування доходів бюджету [Електронний ресурс] / А. В. Жаворонок, А. С. Абрамова, А. В. Шиндирук // Фінансові дослідження. – 2019. – № 1 (6). – Режим доступу: <https://fr.stu.cn.ua/tmppdf/175.pdf>.
16. Comparative analysis of best practices in e-Government implementation and use of this experience by developing countries / S. Shkarlet, I. Oliychenko, M. Dubyna, M. Ditkovska, V. Zhovtok // Administratie si Management Public. – 2020. № 34. – Pp. 118-136.

References

1. Pilevich, D. (2021). Derzhavna pidtrymka maloho biznesu v Ukraini [State support of small business in Ukraine]. *Problemy ta perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia – Problems and prospects of economics and management*, (3(27)), 110-122.
2. Kosach, I.A., & Degtiarov, A.V. (2021). Prohramni instrumenty derzhavnoi polityky innovatsiino-investytsiinoho rozvytku pidpriemnytstva [Program tools of the state policy of innovation and investment development of entrepreneurship]. *Naukovi perspektyvy – Scientific perspectives*, (8(14)), 41-50.
3. Korotych, O. B., Orel, Yu.L., & Riabichko, O.V. (2010). Pidpriemnytstvo yak sotsialno-ekonomichne yavlyshche [Entrepreneurship as a socio-economic phenomenon]. *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia – Theory and practice of public administration*, 4, 211-216.
4. Shumpeter, J. (2011). *Teoriia ekonomichnoho rozvytku: doslidzhennia prybutkiv, kapitalu, kredytu, vidсотka ta ekonomichnoho tsykladu [Theory of economic development: research of incomes, capital, credit, percent and economic cycle]*. VD “Kyievo-Mohylianska akademiia”.
5. Vasylieva, L.M. (2010). Rozvytok maloho pidpriemnytstva v zarubizhnykh krainakh [Development of small business in foreign countries]. *Derzhava ta rehiony – State and Regions*, (2), 55–58.
6. Popelo, O.V. (2014). Male pidpriemnytstvo yak dzherelo ekonomichnoho rozvytku u vysokorozvynenykh krainakh [Small business as a source of economic development in highly developed countries]. *Visnyk Chernihivskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu – Bulletin of the Chernihiv State Technological University*, (3(75)), 122-134.
7. Pro rozvytok ta derzhavnu pidtrymku maloho i serednoho pidpriemnytstva v Ukraini [On the development and state support of small and medium enterprises in Ukraine], Law of Ukraine (on March 22, 2012). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#Text>.
8. Kosach, I., Shaposhnykov, K., Chub, A., Yakushko, I., Kotelevets, D., & Lozychenko, O. (2022). Regulatory policy in the context of effective public governance: evidence of Eastern European Countries. *Cuestiones Políticas*, 40(72), 456-473.
9. Styglits, Joseph. (1998). *Economy of the sovereign sector*. Osnovy.
10. Abramova, A., Chub, A., Kotelevets, D., Lozychenko, O., Zaichenko, K., & Kupchyshyna, O. (2021). Regulatory policy on ensuring sustainability of tax revenues of EU-28 countries. *Laplace em Revista (International)*, 7(3B), 447-459.
11. Shaposhnykov, K., & Holovko, O. (2019). Public regulation and administration in the sphere of small business. *Baltic Journal of Economic Studies*, 5(4), 236-242.
12. Liashenko, V. Y. (2012). *Fynansovo-rehuliatornie rezhymi stymulyrovanyia ekonomicheskoho rozvytytia: vvedenye v ekonomicheskuiu rezhymolohiyu [Financial and regulatory regimes for stimulating economic development: an introduction to economic regimenology]*. Institute for the Development of Industry.
13. Kustovska, O.V. (2015). *Metodolohiia systemnoho pidkhodu ta naukovykh doslidzhen. [Methodology of systems approach and research]*. Ekonomichna dumka.
14. Bilousova, O.S. (2017). Ekonomika ta upravlinnya Investytsiynyy potentsial ekonomiky Ukrayiny ta krayin ES [Economics and Management Investment potential of the economy of Ukraine and EU countries]. *Naukovi visnyk Natsionalnoi akademii statystyky, obliku ta audytu – Scientific Bulletin of the National Academy of Statistics, Accounting and Auditing*, (1-2), 60-67. http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvhastat_2017_1-2_10.
15. Zhavoronok, A. V., Abramova, A. S., & Shyndyruk, A. V. (2019). Mistsevi podatky i zbory yak dzherelo formuvannia dokhodiv biudzhetu [Local taxes and fees as a source of budget revenue generation]. *Finansovi doslidzhennia – Financial research*, 1(6). <https://fr.stu.cn.ua/index.pl?task=arcinf&l=ua&j=18&id=175>.
16. Shkarlet, S., Oliychenko, I., Dubyna, M., Ditkovska, M., & Zhovtok, V. (2020). Comparative analysis of best practices in e-Government implementation and use of this experience by developing countries. *Administratie si Management Public*, 34, 118-136.

Отримано 12.02.2022

UDC 351:330

Dmytro Pilevych

PhD in Economics

State Tax University (Irpın, Ukraine)

E-mail: dmutrostan@ukr.net. **ORCID:** <https://orcid.org/0000-0002-9442-0262>**STATE REGULATION OF ENTREPRENEURSHIP
DEVELOPMENT: A SYSTEM APPROACH**

The state policy of entrepreneurship support requires the implementation of appropriate institutional measures for attracting and active use investment resources, solving the problem of unemployment, optimizing logistics processes. The article substantiates the basic principles of state regulation of business development based on the use of a systematic approach. The purpose of the article is to form the conceptual foundations of state regulation of business development in crisis macroeconomic conditions on the basis of a system approach. The importance and main aspects of state regulation of business development for the economy of Ukraine in wartime has been substantiated. A system of state regulation of business development has been formed. According to the system methodology, the state regulation of business development should be considered as a system that allows to determine the following: the system of state regulation of business development is a dynamic system that is constantly updated under the influence of changes in endogenous influence; purposefulness is the fundamental basis for the functioning of this system; state institutions form the internal environment of this system, and the implementation of their links and relations with each other and with the business sector is possible only on the basis of resources and common interests. The model of state regulation of business development in the context of the system approach has been offered. The priorities of state regulation of small and medium business development in the military economy have been determined. The use of a systematic approach in the state regulation of entrepreneurial activity can form a methodological basis for studying the processes of state regulation as a complex system of interacting elements with further substantiation of the principles and laws of functioning and development. Government regulation can be seen not only as a priority function, but as a coherence of relations, connections and tools that contribute to the formation of effective business units.

Key words: state regulation; small business; entrepreneurship; system; system approach.

Fig.: 2. References: 16.